

12 - Duyên

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[01/07/2025 - 01:17 - anhlibrary]

Ở đây ghê gồm chứ không có gì hết, giải pháp tổng trì có nghĩa là mình học toàn là ta bà vũ trụ không sót có cái gì hết sáng nay. Giải pháp tổng trì tiếng Pali là Dhamma-sanghani.

Ngành y, ngành Dược mà mù tịch không có biết tiếng La tinh là không được. Kinh Phật mà bên Nam Tông, kinh Nguyên Thủy mà không biết tiếng Phạn là không được. Lý do rất là đơn giản, một là mình phải biết cái gốc, thứ hai là mình dễ tra. Cái mà tôi sợ nhất là mạnh ai muốn nói tiếng Việt, muốn nói gì mới, tới hỏi mỗi người xài chữ.

Các giống cây có tên Latinh hết, tới bây giờ vẫn mình chứ còn cái cây...thí dụ như giờ nói cái cây Bồ công anh tên Latinh là tên gì? Tôi thấy ngay trong cái tên là nó đã có những cái chi tiết của cái cây đó, trong cái tên, thí dụ là răng cưa, lá lông, là cái lá có lông, lá răng cưa, người ta nhìn vô người ta biết cái gốc của nó chinensis từ Trung Quốc, Japonica là của Nhật. [1:35]

[02/07/2025 - 08:28 - anhlibrary]

Mọi thứ ở đời, từ con người đến vật vô tri, từ chúng sinh đến ngoài chúng sinh, từ tinh thần đến vật chất đều được gom gọn trong các cách phân loại sau, tổng trì đây là gom sạch, không bỏ sót cái gì:

1/ Tên đầu tiên là do Duyên, tiếng Pali là samuppāda, còn niết bàn là Nibbāna tất cả các pháp hữu vi gom lại thành một. Nếu người ta hỏi gom gọn lại thành một là gom sao? Tất cả cái gì trên đời này cũng phải do Duyên mà có dù đó là một hạt bụi bay trong gió. Một hạt bụi bay trong gió, một tí không khí, một tí Nitơ, một tí carbonic đều là do Duyên hết, chứ không phải tự nhiên mà nó có, tại sao? là bởi vì mình thấy như nhà có xì lò gas thì nó có khí CO₂, thì cái CO₂ đó không phải tự nhiên nó có, tại sao có chỗ có chỗ không, khí CO₂? ý tôi muốn nói một cái chuyện nhỏ xíu, hoặc là một chút xíu hơi, một chút xíu mùi, tất cả đều..những cái mình rờ đụng vô không được nó cũng đều là do các Duyên. Cho đến một ngọn núi, một đại dương, một con người, một con kiến, một con ruồi, một con bacteria, một con rirus tất cả đều do Duyên mà có. Cho nên vạn hữu ở đời nếu mà kể gọn lại thành một thì nó có cái tên là do Duyên. Niết bàn gọi là ly Duyên (vô Duyên).

Thấy tôi vẽ mũi tên ngược không? mũi tên là tạo ra do các Duyên mà có cái pháp hữu vi.

Còn Niết bàn là dẫn đến không nhân Duyên. Do cái không còn nhân Duyên gì hết nó mới dẫn đến Niết bàn. Nhân Duyên nó là gì ta? hôm qua mình học các Duyên, hôm qua đúng ra bài Duyên học chưa có hết. Hôm qua tôi nổi điên lên tôi đẹp. Giờ muốn học lại bài Duyên không? tôi giảng lại ngay chỗ này.

Duyên ở đời, hôm qua tôi có nói chúng sanh ở đời, vì đang học chữ Duyên phải quay lại chữ Duyên. Nó là đề tài lớn lắm, tôi nói 4 tiếng đồng hồ học chưa hết mà. Duyên gồm có hai là Duyên sanh và Duyên trợ, Duyên Trợ sanh và Trợ lực.

A. Chúng sanh trong đời gồm có bốn hạng (nhóm A):

- 1/ Hạng một là hưởng dục.
- 2/ Hạng hai là chán dục tu Sắc giới.
- 3/ Hạng ba sanh Vô sắc, chán sắc giới.
- 4/ Hạng bốn là chán hết tu hướng niết bàn. Đó là cách chia một.

B. Cách chia thứ hai (nhóm B).

- 1/ Chúng sanh có đủ thân tâm, có hiểu chữ Thân Tâm không?
- 2/ Chỉ có thân không Tâm, là hạng vô Tướng.
- 3/ Chỉ có Tâm không có Thân.

Muốn nói chữ Duyên là phải học mấy cái này trước, một cái cách khác nữa. Từ cái cách này nó chia ra như vậy.

C. Chúng sanh có một cái cách nữa là (nhóm C).

- 1/ Chúng sanh có đủ 5 Uẩn (Sắc, Thọ, Tưởng, hành, Thức).
- 2/ Chúng sanh có 4 Uẩn (Thọ, Tưởng, hành, Thức).
- 3/ Chúng sanh chỉ có 1 Uẩn (sắc).

Dầu chia thể nào đi nữa thì để có mặt trong mỗi cái loại chúng sanh này chúng ta phải cần đến những cái Duyên thích hợp.

1/ Điều kiện để là chúng sanh cõi dục (nhóm A):

- Phải có Dục ái, tức niềm đam mê trong 5 Trần vật chất.
- Điều kiện để làm chúng sanh Sắc giới là phải đam mê và thành tựu từ sơ thiên trở lên. Phải nhớ có đam mê, đó là cái Duyên.
- Điều kiện vô sắc giới phải đam mê và thành tựu từ tầng vô sắc 1 trở lên.
- Chúng sanh tu quán, điều kiện phải có Văn, Tư, Tu về Bốn Đế (tức 12 Duyên khởi bắt buộc).

2/ Để là chúng sanh có đủ Thân Tâm (nhóm B).

- Điều kiện để chúng sanh có đủ Thân Tâm thì phải đam mê trong cả hai Thân Tâm (Danh và Sắc).
- Chỉ đam mê trong Thân, không đam mê trong Tâm. Là loại Vô Tướng thích có Thân chứ không thích có Tâm. Chính cái đam mê đó nó mới quan trọng.
- Điều kiện thích Danh, chán sắc.

Phải ghi rõ thì mới thấy rằng muốn có mặt trong cuộc đời là anh phải dính vào cái gì đó, và cái dính đó trong Pali gọi là Tập Đế. Tập là tham, rõ ràng vậy. Đó là ghi tắt, còn ghi đầy đủ là..đam mê là sao?

3/ Nhóm C giống nhóm B.

- Để làm chúng sanh 5 uẩn thì phải đam mê trong 5 Uẩn.
- Chúng sanh có 4 Uẩn (Thọ, Tưởng, hành, Thức).
- Chúng sanh chỉ có 1 uẩn (sắc).

Nhóm A.

1/ Điều kiện để có chúng sanh trong cõi Dục phải có Dục ái. Dục ái là gì? Là thích trong Sắc, Thinh, Khí, Vị, Xúc. Có hai cách đam mê trong 5 Dục:

- Vì đam mê mà làm các điều ác, chết rồi phải sanh về bốn cõi đọa trong tầng Dục giới.
- Và vì đam mê trong 5 Dục mà làm các hạnh lành, làm các công đức, chết rồi sanh về các cõi Nhân Thiên trong tầng dục giới.

2/ Có chúng sanh do chán sợ 5 Dục rồi tu tập thiền định Sắc giới. Sau khi chúng được từ Sơ Thiên trở lên họ được sanh về các cõi Phạm Thiên Sắc Giới. Sống đến mãn thọ thì năng lực thiền định không còn nữa, phải tái sinh về cõi Dục do tác động của dục ái đời cũ. Vì Dục ái là chỗ thấp nhất trong Tam Giới như gốc cây là chỗ thấp nhất của một cội cây, sau khi không còn khả năng leo trèo nữa thì tất cả phải trở về gốc. Bởi vì cõi Dục là gốc của ba cõi. Cõi Dục là điểm xuất phát của Sắc và Vô Sắc luôn, cả Niết bàn luôn. Tại sao quay về cõi Dục có hai lý do: một là vì nó là chỗ thấp nhất ta không cần cố gắng. Thứ hai nó là điểm xuất phát cho tất cả các cõi cao.

3/ Có chúng sanh do chán sợ Sắc giới. Tu thiền định Vô Sắc giới. Sau khi chúng đắc từ tầng Vô Sắc đầu tiên họ được sanh về các cõi Phạm Thiên Vô Sắc Giới. Sống đến mãn thọ thì năng lực thiền định không còn nữa, phải tái sinh về cõi Dục do tác động của dục ái đời cũ.

Hai lý do trở về cõi Dục: một nó là bản năng gốc, không cần cố gắng cũng phải trở về. Hai nó là điểm xuất phát cho tất cả 4 hạng. Vì nó là gốc cây, gốc cây là điểm xuất phát của tất cả các nhánh. Không có nhánh nào mà đủ điều kiện để mà như gốc cây.

Gốc cây là do Phật nói trong Tăng Chi Bộ: Ta không thấy trên đời này một cái Tham ái nào mà nó đáng sợ bằng tham ái trong 5 Dục là bởi vì nó là gốc của tất cả. Trong 5 Dục không có cái tham ái nào mà nó đáng sợ bằng Nam, Nữ, vì sao? Vì cái đặc điểm của cõi dục là gì? mình nói là hưởng dục, nhưng trong cái 5 Dục, đỉnh cao của 5 dục là nam nữ, là âm dương, là sự kết hợp, là sự bổ khuyết. Nghe thế gian là Thiện ác, Sanh diệt, Buồn vui, Nam nữ, Sáng tối. Khi mà anh còn có phân biệt nam nữ là anh không thể nào mà lên được trên cõi Sắc giới. Trên cõi Sắc giới trở lên không có Nam nữ. Đặc điểm của cõi dục là phân biệt Nam nữ. Vì có phân biệt Nam nữ cho nên nó mới có phân biệt trong 5 Dục: đắng ngọt, nóng lạnh, mềm cứng, gần xa, trên dưới, cao thấp. Cái ý niệm phân biệt rất là quan trọng, quan trọng lắm. Nhưng trong tất cả các ý niệm phân biệt ấy cái gốc chính là phân biệt Nam nữ.

Trên cõi thiên sắc giới không có giới tính mặc dù hình dáng tất cả Phạm Thiên đều là nam, cái đó phải nhớ, tất cả Phạm Thiên đều có hình dáng nam, nhưng mà phi giới tính, trên đó không có ý niệm nam nữ, nhưng mà hình dáng mà chúng sanh khác mà họ nhìn thấy là hình dáng nam, hoặc là

mình đặc thiên nhãn mình nhìn thấy là nam hết. Tướng nam ở đây không phải là vì giới tính mà là vì không còn thích thú trong nữ nữa, cái gốc từ dưới đây đi lên là không còn thích thú trong việc nam nữ nữa đây là lý do tại sao tất cả đều có tướng nam. Bởi vì theo trong Kinh bản thân của tướng nữ nó đã là một biểu tượng cho tham ái. Chỉ có hai trường hợp, một là làm nữ do lời nguyện, hai là làm nữ do phiền não. Nhưng, chữ nhưng này quan trọng nè, có hai lý do để làm thân nữ: một là nguyện, hai là do nghiệp ái.

Nhưng khi mà anh đã có lời nguyện mang thân nữ là anh phải có cái nghiệp tương ứng với lời nguyện ấy, hiểu?

Thí dụ: tôi không có thích đi du lịch, nhưng mà vì chị Hồng năn nỉ tôi đi với chị, cho nên tôi phải chuẩn bị ba lô, chuẩn bị giày thể thao, có hiểu không? tôi không có thích đi mà cô Phượng năn nỉ tôi quá đi, cô nói Su ráng đi chuyến này với con cho vui thì tôi đi chứ tôi ngán chỗ lạ, tùm lum hết. Thì tôi nói lần nữa tôi không muốn đi, nhưng mà tôi đã có cái ý đi với cô vì lý do nào đó tôi nhận lời đi thì bắt buộc tôi phải có ba lô, tôi phải có mắt kiếng mát, phải có giày thể thao. Chị Oanh nói Su nói Su không thích đi mà Su chuẩn bị tùm lum, hiểu không? tôi không có muốn đi, nhưng mà đầu tôi đi vì người khác tôi cũng phải có một cái trang bị tối thiểu. Cô có ném cái cánh mà đi leo núi mang không đúng giày, cô biết cảnh đó chưa? Thử cô bị một lần mới biết, cô leo một hồi là cái chân cô nó phồng, mắt hứng dữ lắm, đau dữ lắm, ngày hôm qua tôi đi tôi mang trật giày, nguyên một ngày tôi mang trật hai lần. Buổi trưa tôi đi ăn, tôi mang đôi quá chật, rồi buổi chiều tôi lại mang đôi quá lỏng, đi hồi nó rớt.

Mang thân nữ chỉ có hai trường hợp, một là do lời nguyện, hai là do nghiệp ái. Thí dụ muốn làm Da Du Đà La thì anh phải yêu Bồ Tát. Muốn làm Bà Ma Da, muốn sanh ra một vị thành Phật, anh phải có cái máu thích làm mẹ. Trong Kinh nói sau khi sanh Thái Tử rồi 7 ngày bà chết liền, bà sanh về Đâu Suất làm thân nam không mang thân nữ nữa. Cho nên lúc Phật thành đạo xong, Phật thành Phật 7 năm, Phật lên trời Đâu suất thuyết pháp trả ơn, mình cứ đề nói Phật mẫu chứ đúng ra Phật mẫu làm gì còn, lúc đó một ông nam xuống nghe, mà cái ông đó chính là bà Ma Da. Có nghĩa là bà có nghiệp ái mới làm nữ, nhưng mà ái đó là ái mỏng, ái mềm, ái nhẹ, ái yếu, ái ít, nhưng mà phải có chứ đừng có nói không có. Tại sao mà không nguyện cái khác.

Như vậy mình thấy cái điều kiện sanh để sanh vô cỗi nào đi nữa phải có ái, và chính cái ái đó nó tạo ra các nghiệp đúng không? Chú ý khi nói về cỗi Dục thì nói về làm các việc thiện ác, nhưng mà tại sao nói về Sắc lại không có? chỉ nói đến Thiên thôi.

4/ Cái điều kiện để mà trở thành một cái người tu Quán là phải có cái vốn liếng Văn, Tư, Tu về bốn Đế. Tối thiểu là Văn và Tư. Như Đức Phật đã dạy tất cả trí tuệ (khéo tác ý - Yoniso manasikāra-Bát nhã) đến từ 2 nguồn:

- Hướng dẫn từ người khác (Văn).

- Tự mình suy tư (Yoniso manasikāra).

[muốn có trí tuệ thì anh phải biết xài trí tuệ, nghe kịp không? tức là muốn có tiền anh phải biết xài tiền, muốn có tiền anh phải biết khéo xài tiền. Không có ai đi kiếm tiền mà lại rời đồng tiền hết trơn, có hiểu tôi nói không? tôi chưa hề tìm thấy ai một người nào trên đời mà đi kiếm tiền mà rời đồng tiền hết, phải lấy tiền đi kiếm tiền nó mới giàu được. Còn chuyện chị đi làm mượn chị không cần tiền theo, nhưng mấy người vậy không có giàu được. Muốn có tiền nhiều thì phải lấy tiền tạo ra tiền, lấy sức tạo ra tiền không bằng lấy tiền tạo ra tiền]

Như vậy muốn trở thành hành giả tu quán thì chuyện đầu tiên là anh phải có Văn, Tư, Tu. Anh phải có Văn, Tư, Tu về Bốn Đế. Cái đó là điều kiện tối thiểu của một cái người tu quán.

Thiếu Văn, Tư, Tu về Bốn Đế, ta không biết chán sợ sự tái sanh trong 3 cõi, 6 đường và cũng không hiểu vì sao phải tu Bốn Niệm Xứ.

Nhóm B

1/Để chúng sanh có đủ Thân Tâm là ta phải đam mê trong 5 Dục vật chất (cái cấu tạo nên thân xác và nhu cầu của nó). Yêu cầu của Thân xác là gì? chỉ riêng một cái nhu cầu là nó muốn đủ 5 rồi.

Thí dụ dân nhà giàu cái phòng ngủ của nó đã đủ 5 căn rồi, cái tấm drap giường phải mềm, phải mát, phải mịn, cái tấm drap thôi. Tôi chưa đụng đến cái nệm nha, rồi cái phòng vô phải có mùi, có màu sắc trang trí nội thất, xin lỗi phòng cả chón dân giàu nó ngủ không có nổi, vô phòng nghe cái mùi là dân giàu ngủ không được, nó nhìn, cái phòng mà ồn quá dân giàu nó ngủ không được. Một là ồn,

hai là cái phòng nó...có nhiều người tối ngủ phải có nhạc nhẹ, tôi biết, họ set up giờ, họ cho nó chơi khoảng 15 phút, lúc họ ngủ tự nó tắt, khủng khiếp vậy.

Thì giờ tôi hỏi các vị mình thích âm thanh, mình thích vắng lặng đều là bị dính mắc trong âm thanh đúng không? cái câu này nghe có kỳ không ta? Muốn vắng lặng hoặc muốn âm thanh gì đó đều dính mắc trong âm thanh đúng không? thật ra cô ghét cái âm thanh, do ghét cái âm thanh thì cô thích cái vắng lặng. Từ hồi giờ cô tưởng cô thích nghe cái gì đó mới là dính mắc, sai. Khi cô muốn yên lặng là cô bị dính vào cái ghét tiếng động. Có biết cái vụ Phật ngồi thiền mà trời sấm chớp mà không hay, biết vụ đó không? khi mà mình có cái ý đi tìm một cái âm thanh đặc biệt nào đó là muốn có. Mà khi muốn yên lặng là muốn không. Có nghĩa là anh bắt mẫn là anh muốn không, đam mê là muốn có, phải lên đến cái mức bất cần kìa, khiếp lắm.

Cho nên đời sống mình, để cho chúng sanh có đủ thân tâm thì sao ta? Thì đam mê trong cả hai, tôi đã giải thích rồi.

2/ Có người chứng xong thiền sắc giới rồi sanh Tâm chán ghét ý thức, tức đời sống tinh thần nên đã dùng định lực của mình hướng nguyện về cõi Vô Tướng chỉ có xác mà không Tâm. Từ cõi người họ chết đi trong tư thế nào thì về cõi Vô Tướng sẽ là một bức tượng như thế ấy suốt trong 500 đại kiếp. Người có thiên nhãn nhìn lên cõi Vô Tướng sẽ thấy ở đó đầy dẫy các pho tượng vàng (gold) như một bảo tàng lớn.

Tức là chết ở dưới đây trong tư thế nào, thí dụ như ông đang nằm chết thì ở trên là tượng nằm. Rồi ông đang ngồi ngủ gục vậy nè ông chết thì ở trên có cái tượng ngồi ngủ gục. Rồi ông đang ngồi thiền ông chết thì ở trên có tượng ngồi thiền. Rồi ông đang đứng ông chết thì ở trên có tượng đứng. Bởi vì trong Kinh nói vàng là kim loại căn bản của vũ trụ vì nó bất hoại, và điểm đặc biệt nữa là tại sao không phải là kim cương? bởi vì kim cương nó không thể có số lượng lớn. Vàng được tạo ra trong một điều kiện địa chất phổ biến hơn là kim cương. Kim cương được cấu tạo ở một số than ở một số vùng, còn vàng thì điều kiện nó nhiều lắm. Một bức tượng cao tới mấy do tuần.

Với kích thước mỗi bức tượng cao nhiều cây số (một do tuần có chỗ kể 11, có chỗ kể 9, có chỗ kể 12, có chỗ kể 16), tôi chọn 11 thì có nghĩa là vài chục cây số, một bức tượng cao lớn vài chục cây số. Tức là khi mình có học Phật pháp thì mình sẽ thấy thế giới này nó khác người không học.

Tôi nhìn khi đi dạy cho đại chúng tôi dòm, tôi giảng họ không hiểu tôi chửi không phải tôi sân mà tôi vì cái lòng đại bi, giảng hoài nó không hiểu chửi, tức quá, cái Đạo nó hay mà nó không chịu học.

3/ Có người chứng xong tầng Thiền sắc giới nhưng không chìm sâu trong đó mà lại sinh Tâm nhàm chán cái mình đang có và đương nhiên cũng không muốn quay về cõi dục vì lòng đã không còn thiết tha với vật chất nữa, không muốn mình bị giam nhốt trong những hạn chế của vật chất.

[may mà mình không đắc thiền, mình nhìn cái thân mấy chục ký mình cũng chán, vì bị giam trong cái thân này nè, mình bị nhốt, mình bị hạn chế nhiều thứ lắm, như cô thấy mình bị hạn chế bởi trọng lực của trái đất là dễ bị té, leo cao bị té, rồi đi hồi bị mệt, rồi có phải tắm, có phải đánh răng có phải ăn, rồi có phải súc dầu, rồi có phải mặc áo quần, mệt quá. Nhiều lúc tôi thèm, tôi thèm được thành khối, tôi nói thiệt tôi thèm thành khối, tức là tường vách đều không bị...còn làm con người mấy chục ký, mà quên chìa khóa, chết, bị hạn chế rất là năn, tức là có miếng kim loại bầy lớn vậy nè, mà nó làm khổ ba, bốn người, mưa tuyết rơi tới đây, bốn, năm người đứng ngoài sân mà không có miếng kim loại bầy lớn vậy nè (cái chìa khóa) không có chìa khóa nguyên đám đứng lạnh run, tôi gọi phone nhờ đem chìa khóa tới dùm. Mà trong khi đó 5, 7 người mà trong đó, bác sỹ, kỹ sư, giáo sư đại học, hoa hậu, người mẫu, diễn viên, tùm lum hết mà chỉ có cái cục sắt này không mà không có, cô thấy hạn chế không? rồi chưa kể bị bệnh, đang đẹp, đang khỏe vậy tự nhiên nó lói, mà từ sáng giờ nó lói 5 lần rồi là bắt đầu thấy bứt vui rồi, phải đi bác sỹ. Rồi tự nhiên con mắt, con mắt mình đang ngon lành cao lớn 1m8 tự nhiên có một hạt bụi chỉ có một phần trăm của gram lọt vô mắt là mắt vui liền, cả buổi cứ không biết làm sao lấy ra, lấy không ra là cả buổi sáng đó không có vui, cô bị bụi vô mắt chưa? Lúc nó vô rồi không làm ăn gì được, cô phải loay hoay với nó, khổ lắm. Rồi chưa kể tắm, tôi biết có nhiều người tắm không được như chó đại, khó chịu lắm, sân si, cộc cằn, thì họ đi xa về, họ đi chung với mình, về tới nơi là họ muốn vô nhà tắm liền, ai vô đó mà lâu họ cũng sân nữa, tại vì họ muốn vô giải quyết, không biết họ vô làm gì mình không biết? nhưng mà họ phải vô giải quyết cái thân của họ liền. Rồi đói, tới hồi nó đói lên là không nghĩ được cái gì hết, tôi bị tôi biết rồi, mắc tiểu, trời ơi mắc tiểu, tới hồi tới con mà nó mắc rồi, vũ trụ này đối với tôi không có gì

quan trọng, tôi muốn có cái chỗ tôi đứng tôi tè cô biết không?, khủng khiếp, mắc tiểu, chỉ là mắc tiểu thôi là vũ trụ là vô nghĩa. Rồi tiêu chảy, tiêu chảy nè, mắc tiểu nè, đói, khát, lạnh nóng, nhức răng, chóng mặt]

Chán sợ sự giới hạn của vật chất, họ không muốn giam nhốt trong cái giới hạn vật chất. Mà cái này Kinh nói chứ không phải tôi nói. Kinh nói là phải có phước, phải có huệ căn mới nhận ra cái nhà tù mà mình đang bị nhốt. Người thiếu phước, thiếu huệ căn không biết mình đang ở tù. Thì ở đây có nhiều lớp tù.

- Lớp tù một là cái người họ chỉ đủ thấy cái Sắc pháp là tù.
- Có người thì họ thấy phiền não là tù.
- Có người thì họ thấy Tâm còn buồn vui là tù.
- Có người thì họ thấy sự hiện hữu là tù.

Thì tùy vào trình độ của mỗi người mà mình thấy mình đang ở trong loại tù nào? Có người mà huệ căn ít họ chỉ thấy có mặt trong ngôi nhà nhỏ là tù, có mặt trong xóm nghèo là tù, có mặt trong có mặt trong một đất nước chậm phát triển là tù, nhưng họ không có đủ sức để thấy hơn nữa, là còn phiền não là còn tù, còn sanh tử là còn tù.

Tùy vào cái trình độ mà anh thấy anh đang ở trong cái nhà tù nào. Đây là một cái bài học giáo lý cực hay trong tiếng pali gọi là pantha Saṅkhāra, tùy căn cơ của mỗi người mà ta đang ở trong cái pantha Saṅkhāra nào, tùy cái căn cơ. Câu này rất là quan trọng, có người là họ chỉ trông tiểu tiện, ăn uống xong họ nhào vô họ ngồi thiền, bởi vì lúc đó là lúc họ được tự do. Họ chỉ được tự do khi họ ngồi thiền thôi, họ chỉ tự do khi họ sống chánh niệm, họ đi thiền hành, họ đi thiền tọa, họ chỉ được tự do trong lúc đó thôi. Đó, hành thiền mà đến cảnh giới mà thấy rằng ta chỉ được tự do khi ta ngồi thiền thì cái tên đó ngồi thiền được. Còn cái tên nào mà nó thấy rằng nó muốn làm gì thì làm là nó mới tự do là không được, họ thấy họ còn muốn sống theo cái ý thích của nó, đó là nó đang là thằng tù. Còn cái thằng mà nó sống trong một cái sự không lệ thuộc, nhớ hồi nãy tôi nói về âm thanh không? ghét âm thanh, thích âm thanh đều là tù, thích và ghét đều là hai nhà tù.

Tùy căn cơ của mỗi người mà ta thấy mình đang ở trong cái loại nào nhà tù nào?

Vậy bài học quan trọng nhất sáng nay là gì? Đó là vạn sự ở đời do Duyên mà có.

Từ đó hướng Tâm về cõi vô sắc, chỉ có Tâm mà không có Thân.

Đây là nói về hình thức hiện hữu thì không có nói về tu hành. Nhóm A là khuynh hướng tâm lý.

Còn hai nhóm kia (nhóm B, nhóm C) là hình thức hiện hữu. Có nghĩa là có phạm thánh trong đó luôn. Chúng sanh chia theo khuynh hướng tâm lý thì có 4. Còn nói theo hình thức hiện hữu thì có 2 nhóm.

Như vậy tôi gom lại tôi hỏi các vị, qua các giải thích nãy giờ quý vị có đồng ý với tôi là muốn sanh về các cõi thì phải có các Duyên đúng không? còn nhớ trái lựu tôi nói không? trái lựu có 27 hột đó, mà 1000 trái lựu nó là thành một tiểu thiên...bây giờ là mình học về chúng sanh trong mỗi trái lựu.

Như vậy là cấu tạo của 1000 tỷ đó nó chỉ gom gọn trong cái trang này thôi hiểu không (trong tờ giấy ghi bài học). Trong mỗi trái lựu nó gồm có Dục, Sắc và Vô Sắc, trong đó nó gồm có 4 khuynh hướng tâm lý này nè, thì như vậy mình học về cái trang này nè (tờ giấy vẽ bài học) có nghĩa là mình học về mỗi trái lựu. Khi ta học về mỗi trái lựu cũng có nghĩa là ta học 1000 tỷ trái lựu đúng không? giống nhau.

Thí dụ bây giờ tôi hỏi cấu tạo của trái lựu này sao? Cô giải thích xong tôi nói còn mấy trái kia sao?

Giống y vậy. Thí dụ chị là được sĩ, tôi nói chị nói tôi nghe về cái lá bạc hà này đi, trong đây gồm chất gì? công dụng, dược tính nó là cái gì? Bà nói xong bà nói không có đủ, bà mới nói có là còn 20 cây ngoài kia nói tiếp, hái từng lá vô nói nữa, hiểu không?

Nhóm C giống như nhóm B. xong.